

ROPAŽU NOVADA PAŠVALDĪBA

Reģ. Nr. 90000067986

Institūta iela 1A, Ulbroka, Stopiņu pagasts, Ropažu novads, LV-2130

Tālrunis: 67910518

novada.dome@ropazi.lv

Ulbrokā

Skaidrojums par viedokli raidījumā "Preses klubs"

Atbildot uz Stopiņu pagasta iedzīvotāju konsultatīvās padomes protokolā minēto pieprasījumu sniegt skaidrojumu par manu viedokli un izteikumiem TV24 raidījumā "Preses klubs", vērsu jūsu uzmanību, ka protokolā minētajā datumā – 8.jūnijā, es raidījumā neesmu piedalījies. Pieļauju, ka diskusijas un jautājumi ir par 2.jūnija raidījumu, kurā biju viens no aicinātajiem dalībniekiem un ar kura ierakstu var iepazīties šeit:

https://xtv.lv/rigatv24/video/V9N69bX1p4X-02_06_2023_preses_klubs_2_dala.

Tā kā ir saprotams jūsu uzdoto jautājumu konteksts, atbildu, ka daļa no 2.jūnija raidījuma tematiem bija par sabiedrības iesaisti, kurā kā piemērs tika minēts Ropažu novada pašvaldības domes deputātu vienprātīgs lēmums apturēt tālāko plānojuma izstrādi iespējamās atkritumu dedzināšanas rūpnīcas izveidei. Pieļauju, ka kritika par manis sacīto ir balstīta tā brīža sakaitētajā gaisotnē, kas licis to uztvert īpaši sensitīvi un tulkot to subjektīvi kā aizskarošu tikai un vienīgi tā brīža aktualitātes gaismā, kas ir gluži pretēji nodomam aktualizēt problēmas patieso mērogu un veicināt ideju un viedokļu apmaiņu par tās risinājumiem.

Uzskatu par nepieciešamu vispirms atgādināt kopainu, kas skar atkritumu apsaimniekošanu Rīgā un Pierīgā, kas ekosistēmas līmenī saistīta ar Getliņu atkritumu poligonu. Kā zināms, deponēšanas iespējas šajā poligonā tiks izsmeltas nākamo 5-7 gadu laikā, arī tā iespējamā paplašināšana ir ļoti ierobežota. Tajā pašā laikā kopējais tālāk nepārstrādājamo atkritumu apjoms pieaug, jo augot sabiedrības labklājībai, pieaug produktu un ar tiem saistītā iepakojuma patēriņš. Lai gan dalītā atkritumu šķirošana situāciju būtiski uzlabo, jo nodrošina materiālu atkārtotu izmantošanu, tā neatrisina visas problēmas, jo atkārtota pārstrāde nav bezgalīgs process. Piemēram, plastmasas polimēri, kas ir viena no lielākajām industrijas problēmām, pēc 4-5 pārstrādes cikliem vairs nav izmantojami. Tāpēc jautājums par to, ko darīt ar tālāk nepārstrādājamiem atkritumiem ir joprojām atvērts un tuvākajos gados šī problēma būs jārisina. Pastāv teorētiska iespēja tos eksportēt uz kādu citu valsti, bet visus eksporta un loģistikas izdevumus nāktos segt patērētājiem, kuri, kā zināms, nav gatavi maksāt arvien augstāku cenu par atkritumu radīšanu.

Salīdzinot dažādas atkritumu apsaimniekošanas alternatīvas, ir secināts, ka videi nekaitīgu un ekoloģiski neitrālu risinājumu nav, tomēr noglabāšana poligonos ir atstāj lielāku ietekmi nekā reģenerācija, tos dedzinot pēc WtE (Waste to energy) principa. Eiropas savienībā

ik gadu lielākais no iedzīvotājiem saņemto pretenziju skaits ir tieši par poligonu radīto ietekmi uz vidi un kopienām, nevis par reģenerācijas rūpnīcām.

Jautājumā par pilsonisko līdzdalību es norādīju, ka iedzīvotāji, pērkot īpašumu, neinteresējas par teritorijas plānojumu. Turklāt papildināju to ar retorisku jautājumu: “Kad bija pēdējā reize, kas katrs no klātesošajiem ir piedalījies sabiedriskajā apspriešanā vai jebkurā citā pilsoniskās līdzdalības pasākumā par pašvaldības teritorijas attīstības vai plānošanas jautājumiem?” Ari par to varat pārliecināties minētā raidījuma ierakstā. Tomēr papildus esmu noskaidrojis, ka Ropažu novada Būvvaldes vadība un Stopiņu pagasta inspektori gada laikā saņem 10-20 nākamo īpašnieku jautājumus, bet tie visbiežāk ir par komunikāciju pieejamību un būvniecības iespējām, ne par apkārt esošās teritorijas telpisko plānojumu un tās atļauto izmantošanu, kas, atkarībā no zonējuma, jau tagad paredz iespēju veidot liela apjoma komerciālus objektus un ražotnes. Ja to salīdzinām ar vairākiem simtiem nekustamā īpašuma pirkuma darījumu, kas gada laikā tiek noslēgti novadā, ir skaidrs, ka mans izteikums ir pamatots datos.

Attiecībā uz izteikumu, kuru citējat protokolā pievienotajā e-pastā, ka “iedzīvotāji nav interesējušies par filtriem plānotajā rūpnīcā un citām tehniskām detaļām”, paskaidroju, ka izteikuma konteksts, par kuru varat pārliecināties arī raidījumā ierakstā, ir publiskas diskusijas trūkums (ne velti es tajā kā piemēru pieminu Jāņa Dombura raidījumu “Kas notiek Latvijā?”), jo šādas rūpnīcas potenciāla izveide attiecas ne tikai uz Ropažu novada iedzīvotājiem, bet ir nacionāla mēroga izšķiršanās, un tās izveidošana kā viena no alternatīvām ir pieminēta arī reģionālajā atkritumu apsaimniekošanas plānā. Tāda mēroga atkritumu reģenerācijas rūpnīcas tehnoloģiju, filtrācijas, ķīmisko komponentu, ekoloģijas, vides ietekmes un visu citu aspektu izvērtējumā būtu iesaistāmas vismaz Rīgas un Salaspils pašvaldību iedzīvotāju apkaimes, kas objektam ir ģeogrāfiski tikpat tuvu, cik Dreiliņu apkaimē vai Saulīšu ciemats. Publiskajā telpā pēdējā gada laikā ir bijis nepiedodami maz diskusiju par mūsu pašu radītajām problēmām, tomēr pievienoju saiti uz vienu no retajām sarunām par šo tematu portālā delfi.lv :

<https://www.youtube.com/watch?v=2n2RkTBr4rw>

Par pievienotajā e-pastā minēto norādi “Bija ļoti smalki izpētīta visa tehniskā dokumentācija - aptuveni 400 Dreiliņu iedzīvotāji apvienojušies (inženieri, ķīmiķi, juristi, u.c. speciālisti starp viņiem) un nonākuši pie secinājuma, ka identiskas rūpnīcas nākamgad visā Eiropā likvidēs, tiem, kas turpinās darbību, būs lieli sodi”, priecāšos saņemt detalizētu skaidrojumu, jo neesmu atradis apstiprinājumu publiski pieejamos resursos, ka Eiropā plānots slēgt visas gandrīz 500 atkritumu reģenerācijas rūpnīcas. Tehnoloģiju paaudzes nomaiņas dēļ ik gadu Eiropā tiek slēgtas aptuveni 10-15 no tām, bet slēgtās tiek aizstātas ar tehnoloģiski modernākajām. Vienīgās izmaiņas, kas skars reģenerācijas rūpnīcas, ir tas, ka no 2026.gada tās tiks iekļautas ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā.

Par lūgumu sniegt skaidrojumu, “kā novads var kļūt par enerģijas eksportētāju”, paskaidroju, ka ar to domāju kopējo novada (mājsaimniecību, uzņēmumu, pašvaldības iestāžu) enerģētikas bilanci (elektrība, degviela, siltuma ražošanā nepieciešamā enerģija), kurā no patērētājiem varam kļūt par piegādātājiem – jā, protams, ar privātu uzņēmēju iniciatīvu līdz brīdim, kas energo kopienas regulējums ļautu arī pašvaldībām kļūt par ražotājiem šo kopienas vajadzībām. Atkritumu reģenerācijas rūpnīca, kas darbojas koģenerācijas režīmā, ražojot siltumu un elektrību, būtu nozīmīgs abu veidu enerģijas piegādātājs gan novada tuvākajām apkaimēm, gan Rīgai Daugavas labajā krastā, kur pamatā siltuma ražošana notiek ar gāzes stacijām. Gluži saprotams būtu iebildums, ka tādējādi viens fosilais kurināmais tiek aizstāts ar

citū, tomēr gāze tiek importēta un ar to saražotā siltuma cenā tiek iekļautas visas tās piegādes izmaksas un ģeopolitisko risku komponente, savukārt reģenerējot tālāk nepārstrādājamus atkritumus, iespējams būtiski samazināt to noglabājamo apjomu un izmantot kā resursu, kura apsaimniekošana var sniegt gan tiešu labumu gan novada, gan tam blakusesošajām apkaimēm, to iedzīvotājiem un uzņēmējiem, gan arī netieši jaunu darbavietu un nodokļu ieņēmumu veidā.

Cieņā,

Haralds Burkovskis,
Ropažu novada pašvaldības domes priekšsēdētājas otrais vietnieks
Haralds.burkovskis@ropazi.lv